

Nu te bestellen: ons nieuwe vogelboek 'Tussen tulpen en de zee'

Een schat aan informatie over de vogels van de Duin- en Bollenstreek, het landschap waarin ze leven, de ontwikkeling van de vogelstand en bovendien rijk geïllustreerd met fraaie foto's. We overdrijven niet; het nieuwe vogelboek van onze vereniging is prachtig geworden en een 'must have' voor iedereen die woont in de Duin- en Bollenstreek en iets heeft met vogels. De titel? *Tussen tulpen en de zee; vogels van de Duin- en Bollenstreek*. Als lid kunt u het boek met korting aanschaffen voor €15 in plaats van €25.

333 vogelsoorten; van knobbelzwaan tot grauwe gors

Jelle van Dijk, Peter Spierenburg en Hans van Stijn hebben er jaren aan gewerkt en het resultaat is dan ook de moeite waard. Het nieuwe vogelboek behandelt alle vogels die gezien zijn in het gebied tussen de Katwijkse Uitwatering en de provinciegrens, met de Leidse Trekvaart als oostelijke begrenzing. Het gaat in op de landschappen die je hier vindt en vertelt hoe de vogelstand zich in dit gebied heeft ontwikkeld. Wist u bijvoorbeeld dat vooral in de dorpen meer vogels broeden dan 30 jaar geleden? Daarnaast leest u over alle 333 vogelsoorten die hier zijn gezien. Van de Giervalk die in 1849 bij Noordwijk werd geschoten tot de Zilverplevier die op 31 december 2010 stond te roepen op het bevroren Oosterduinse Meer.

Voor een goede onderbouwing is uiteraard gezorgd: alle gegevens uit het archief zijn gedigitaliseerd, waardoor mooie verspreidingskaarten en grafiekjes getoond kunnen worden.

Hoewel de focus ligt op vogels, komen in het boek ook vogelliefhebbers aan bod.

Natuurlijk Jan Verwey, die rond 1920 systematisch waarnemingen verzamelde in Noordwijk, onder andere vanaf de watertoren en vanaf Hotel Noordzee (het huidige Golden Tulip). Maar de schrijvers vroegen ook enkele experts van nu om iets te vertellen over het landschap en de vogels waar zij iets mee hebben. Zo geeft Hein Verkade zijn mening over de vogels van de dorpen en vertelt Fred Koning over de roofvogels en uilen waar hij onderzoek naar doet in de Amsterdamse Waterleidingduinen.

Natuurfotografen als Joost Bouwmeester, Jan Hendriks en René van Rossum tekenden voor de fotografie van *Tussen tulpen en de zee*. Daardoor is het boek alleen al vanwege de vele prachtige foto's een aanrader!

Presentatie boek op 18 november

Op 18 november wordt het boek officieel gepresenteerd. We overhandigen dan het eerste exemplaar aan vogelaars Jaap Vink en Willem Baalbergen, die 45 jaar geleden aan de wieg stonden van onze vereniging, en aan Hans Portengen, directeur van Bibliotheek Bollenstreek. U bent hiervoor van harte uitgenodigd.

De presentatie vindt plaats op vrijdag 18 november van 16.00 – 18.00 uur in het Jan Verwey Natuurcentrum aan de Duinweg 13a in Noordwijk.

Wilt u hier bij zijn, dan stellen wij het op prijs als u zich van te voren aanmeldt via vogelboeknoordwijk@gmail.com. Aanmelden kan tot 11 november.

Speciale ledenprijs €15 in plaats van €25

Tussen tulpen en de zee is vanaf half november in de boekhandel te koop voor €25. Het boek telt 368 pagina's, wordt gedrukt op A4 formaat en heeft een harde kaft. Als lid van de Vereniging voor Natuur- en Vogelbescherming Noordwijk heeft u een streepje voor. U kunt het boek aanschaffen voor €15 in plaats van €25. Wie gelijk lid wordt kan ook van deze aanbieding gebruik maken.

***Tussen tulpen en de zee* bestellen en afhalen**

U kunt *Tussen tulpen en de zee* nu al bestellen! Dat kan door €15 over te maken op giro 2573795

ten name van Vereniging voor Natuur- en Vogelbescherming Noordwijk onder vermelding van 'Vogelboek 2011'. Belangrijk voor onze administratie is dat u hierbij uw naam en adres vermeldt.

Heeft u het boek besteld, dan kunt u het afhalen vanaf 18 november in het Jan Verwey Natuurcentrum aan de Duinweg 13a in Noordwijk. Dat kan in ieder geval op een van de volgende data en tijden:

- Bij de presentatie op vrijdag 18 november (16.00 – 18.00 uur)
- Op de extra inloopochtend op zaterdag 19 november (10.00- 12.00 uur).
- Voorafgaand aan of tijdens de pauze van de lezing op vrijdag 25 november (aanvang 20.00 uur)
- Op de reguliere inloopochtend op zaterdag 3 december (10.00-12.00 uur)

Mochten hier nog data en tijden bij komen, dan melden wij dit onder 'laatste nieuws' op onze website www.strandloper.nl.

Op de inloopochtenden en bij de presentaties op de laatste vrijdag van de maand in 2012 kunt u uiteraard ook terecht. Deze data worden in de Strandloper van december gepubliceerd.

Mocht u niet in de gelegenheid zijn het boek af te halen, dan bestaat de mogelijkheid om tegen bijbetaling van € 5 het boek thuis te laten bezorgen. Maak in dat geval geen €15 maar €20 over op giro 2573795 onder vermelding van 'Vogelboek 2011 inclusief bezorgkosten'.

Het boek wordt ook verkocht in de boekhandel, in ieder geval via Boekhandel van der Meer aan het Vuurtorenplein in Noordwijk. U betaalt dan wel de reguliere prijs van €25.

Meer informatie

Heeft u nog vragen over het vogelboek, de bestelling, het afhalen of de presentatie, mail dan naar vogelboeknoordwijk@gmail.com. Contactpersoon is Anneke Swanen. Alle informatie over het vogelboek komt ook op de website www.strandloper.nl.

Middelste Jagers te zitten. Vele hiervan waren zo verzwakt dat ze stierven. Op 13 november levende een wandeling van Katwijk naar LVS en de dode Middelste Jagers op. Opvallend bij deze invasie was dat er behalve veel eerstejaars vogels ook nogal wat adulte en subadulte vogels bij waren. In deze eeuw volgden kort na elkaar invasies in 2005 en 2007. Beide invasies kenden een heel ander verloop dan die in 1985. Was het verloop in 1985 kort maar krachtig met veel vogels op enkele dagen, in 2005 en 2007 kwam de invasie heel geleidelijk op gang met aanvankelijk slechts één of enkele vogels per dag. In beide jaren

verscheen de Middelste Jager op een groot aantal dagen, niet alleen in november, maar ook in december. Grote aantallen op één dag waren er in 2005 niet, maar in 2007 wel (87 in 3 uur op 25 november, 39 in 2 uur op 3 december). Bijzonder was in deze jaren dat ook in januari en februari nog enkele Middelste Jagers aanwezig bleven, met name na de invasie van 2005. Van voorjaarsstrek is hier vrijwel niets te merken. Er zijn slechts drie waarnemingen bekend: 2 april 2004, 8 juni 1978 en 9 juni 2002.

LITERATUUR: 37

	1976		1985		2005		2007	
	data	aantal	data	aantal	data	aantal	data	aantal
september	2	2			4	4	1	1
oktober	9	13	2	3	4	5	1	2
november	4	62	6	353	21	84	19	277
december			1	1	19	65	11	78
januari	1	1			5	8	1	1
februari					2	2	1	1

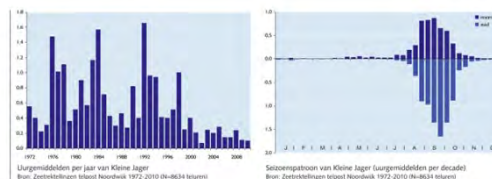
Influenza van Middelste Jager
Bron: Zeevogelrijzen Signaal Noordwijk 1972-2010 (N-4834 Informatie)

Kleine Jager *Sterna bergii*

Doortrekker

Kleine Jagers broeden doorgaans langs of dichtbij rotsachtige kusten in de buurt van zeevogelkolonies. Hier beroven ze andere zeevogels van vis, maar eten ze ook kleine vogels, insecten en bessen. Het dichtst bij ons land liggen de broedplaatsen in Schotland en Zuid-Scandinavië. Kleine Jagers overwinteren in de zuidelijke Atlantische Oceaan.

Voor het zien van een Kleine Jager moet je in de nazomer en de herfst regelmatig op het strand komen. De kans bestaat dan dat je van dichtbij een Kleine Jager te zien krijgt. Meer dan de andere jagers achtervolgen Kleine Jagers vaak Vislevens en Grote Sterns tot boven het strand. De spectaculaire achtervolging krijg je dan van dichtbij te zien.

Zoals bij meer zeevogels het geval is, wisselen de aantallen Kleine Jagers nogal van jaar tot jaar. Dat is niet zo verwonderlijk want de weersomstandigheden spelen een grote rol. Vooral bij harde, aanlandige wind kunnen er tientallen op een dag langskomen. Toch verschijnt de Kleine Jager ook regelmatig op dagen met fraai nazomerweer waardoor deze soort ook door de oplettende badgast wel eens wordt opgemerkt. In sommige jaren verschijnen in juli de eerste Kleine Jagers voor de kust, maar doorgaans duurt het tot half augustus voordat zeetrekwaarnemers de eerste jagers noteren. In goede jaren is de Kleine Jager van eind augustus tot half oktober bijna dagelijks te zien. Bij harde wind uit ZW tot NW zijn de aantallen het grootst. Mooie trekdagen voor deze soort waren 29 september 1977 (2 in 6 uur) en 1 oktober 1977 (36 in 10 uur). In oktober nemen de aantallen snel af en na half november is de Kleine Jager een zeldzaamheid. In december en januari verschijnt nog maar af en toe een Kleine Jager. Opvallend is dat goede en magere jaren vaak in series van 2-3 jaren voorkomen. Bijzonder goed was bijvoor-

beeld de periode 1976-1978 en opvallend slecht waren de jaren 1987-1989. Na het jaar 2000 zijn goede jaren echter uitgebleven. Ook bij een storm verschijnen zelden meer grote aantallen. De beste dag na 2000 was 12 september 2008 (25 in 6 uur). Een van de oorzaken hiervan zou de terugloop van de Schotse populatie kunnen zijn. Sinds 2000 is de populatie daar met bijna 60% gekrompen. Het gebrek aan zandsporing, waaronder de Sternkolonies lijden, heeft daar ook gevolgen voor de stand van de Kleine Jager.

In het voorjaar zien we maar weinig Kleine Jagers. De meeste trekken langs in april en mei. Soms gasaert ook in juni nog een enkele vogel (max. 4 ex. in één uur op 7 juni 1986). De voorjaarsdag met de meeste Kleine Jagers was 27 april 1985 (7 ex. in 7 uur). Kleine Jagers zijn echte kustvogels. Naast een waarneming in de Katwijkse Binnenwatering (8 oktober 1987) zijn er slechts twee waarnemingen verder landwaarts: 24 september 1974 Noordwijkerhoek en 7 juni 1995 AWD-Heoegatterduin.

